

Det tager tid

Kunsten at stille sig i en nysgerrig og ikke-vidende position

Interview af Oliver og Mathias fra STR2 v. Sandra Krebs-Hille

Kontekst for interview af ½ times varighed

Fredag den 2.10.20 fik Sandra lov at interviewe Mathias og Oliver fra vores 10. klasse på "Stranden". Hovedoverskriften var "at være ny på Basen" – og dialogen frem mod interviewet var baseret på en ny elev, der efter flere års skolevægning, skulle besøge Basen for første gang.

Indenfor den systemiske tradition taler man om "den ikke vidende position", hvor man netop balancerer det at være vidende på en nysgerrig og ydmyg måde, således eleven og dennes forældre også bliver positioneret med kompetencer, vi kan bruge til at skabe udvikling. Og netop dét var min intention, da jeg fik mulighed for at udfolde Oliver's og Mathias perspektiver i relation til at være ny elev på Basen. For hvem er bedre til at lære os om det, end eleverne selv?

OPSTART PÅ BASEN - DE DÅRLIGE SKOLEMINDER

Sandra: Hvis I husker tilbage på perioden, hvor I startede på Basen, hvad er så noget af det første, I kommer i tanke om?

Mathias: At være nervøs, inden jeg startede... Første gang, da jeg skulle besøge Basen, blev jeg siddende i bilen og kom slet ikke op. Jeg havde været hjemme i to år og det havde sat sig fysisk og i hovedet. Man orkede ikke at komme op og besøge Basen. For de gamle minder – de negative – fra den gamle skole sad fast og fyldte det hele.

Sandra: Så kan man sige, at alle de gamle og negative skoleminder hilste på igen, da du skulle besøge Basen?

Mathias: Ja. Det gjorde de. Helt sikkert. Og derfor blev det også ekstra svært. For jeg havde jo ikke andre minder end de dårlige om det der med at gå i skole.

Sandra: Så hvad hjalp dig til at kunne finde modet til at besøge Basen, da du forsøgte næste gang?

Mathias: Det der hjalp mig var faktisk de andre elever i klassen, som sagde "hej" og tog godt imod mig. Jeg blev lige-

som taget imod med åbne arme. Det er bedre, når det er en anden elev, der tager imod. For det får ligesom tankerne væk fra "nu er jeg i skole" og giver med det samme nye minder.

Sandra: Tak. Det giver rigtig god mening, at de andre elever kan være hjælpsomme i "rejsen på vej til Basen". Oliver, er der noget, du vil supplere med?

Oliver: Jeg havde det meget ligesom Mathias. Jeg var også nervøs – for jeg havde også været væk fra skole i lang tid, da jeg kom på Basen. Jeg tror, det er vigtigt at huske, at det tager tid at falde til.

DET ER VIGTIGT MED EN BAGTRAPPE

Sandra: Det tager tid at falde til... Og hvordan tænker du om det, Mathias sagde i forhold til, at det kunne være godt, hvis der var en gammel elev, der hjalp med at vise rundt, når der starter en ny elev?

Oliver: Jeg tror, det er vigtigt at det er elever, der viser rundt i stedet for de voksne.

Sandra: Hvad tror du, det havde betydet for dig, hvis du var blevet vist rundt af andre elever?

Oliver: Jeg tror, det måske havde hjulpet mig til at tage bedre skridt ind i det sociale. For jeg havde følt mig ensom i en længere periode. Så jeg havde brug for at lære at være sammen med andre elever igen.

Sandra: Så ensomhed kan også være noget, vi voksne skal have fokus på... Og måske især på, at ensomheden ikke skal spænde ben for elevens muligheder for at starte på Basen, eller hvad tænker I?

Mathias: Ja, det er ret vigtigt. Og det er også godt at huske, at det kan være meget voldsomt for en ny elev at få en rundvisning, hvis der sidder mange elever i fællesrummet. Så kan det være godt at kunne tage bagtrappen, hvis der er for mange elever på etagen.

Sandra: Så sådan helt konkret huske, at der faktisk er en fysisk bagtrappe, man kan bruge... Kan man også bruge det som en "back-up plan", hvis det bliver for svært for den nye elev, når man bliver vist rundt... Altså

sådan "hvordan kommer jeg bedst væk herfra?"

Oliver: Bestemt... Og så skal de voksne rundt om eleven huske, at eleven er meget nervøs. For det er stort og svært at starte i skole igen.

Sandra: Når du siger voksne, er der så nogen særlige voksne, der skal huske, at eleven er nervøs?

Oliver: Nok både de voksne på Basen og så forældrene.

Mathias: Det vil jeg også sige.

DET TAGER TID AT FALDE TIL

Sandra: Så alle de voksne, der faktisk har en vigtig rolle i forhold til den nye elev skal huske, at eleven forventeligt er meget nervøs. Tak. Så hvis I skulle give os voksne et godt råd, når vi skal tage imod nye elever på Basen, hvad vil I så sige til os?

Mathias: At det skal være en langsom opstart. Det skal være lige så stille i starten som det, eleven er klar til.

Oliver: At forældrene skal huske at være tålmodige og ikke at presse eleven. Eleven kan godt have svært ved at skulle konfronteres med forældrenes meninger og forventninger. Så selvom forældrene mener det godt, så kan det godt blive for meget. Og så skal alle de voksne huske, at man skal lytte til eleven.

Sandra: Så alle forældrenes ambitioner på deres barns vegne kan faktisk godt presse eleven for meget. Det er vigtigt at huske på. Og det er også vigtigt, at opstarten ikke skal gå hurtigere, end at eleven kan følge med.

Sandra: Når vi taler om, at vi voksne skal lytte til eleven, tænker I så, at nye elever der starter på Basen har lært at sætte ord på de ting, de har brug for eller som de har svært ved?

Mathias: Nej slet ikke. Da jeg startede på Basen var jeg meget stille og var bange for at gøre noget forkert. Så jeg var faktisk rigtig god til at tie stille og gøre mig usynlig. Både

fordi jeg var bange for, om de andre elever ikke ville kunne lide mig som på min gamle skole – og fordi jeg ikke vidste, hvordan de voksne var her på stedet.

Sandra: Jeg ved ikke, om jeg tænker forkert i forhold til jeres erfaringer – så I må meget gerne hjælpe mig... Kan man sige, at vi voksne skal huske, at nye elever først skal falde til – og så kan vi hjælpe med at lære dem strategier til at sætte ord på deres behov?

Oliver: Ja. Eleven har ikke sproget til at sætte ord på tingene – og faktisk heller ikke strategierne til at mærke efter, hvad de har brug for. De har bare forsøgt at passe på sig selv. Og det er nok derfor, så mange af os har fået skolevægning, tror jeg.

Sandra: Det tænker jeg, du kan have meget ret i, Oliver. Er der mere, vi voksne skal huske, som vil kunne hjælpe nye elever i opstarten?

Mathias: I skal huske, at alle elever er forskellige. Og så skal de nye elever vide, at alle elever på Basen har samme dårlige skoleerfaringer og noget, der har været meget svært for dem. De skal ligesom vide, at "I elever har noget til fælles".

Oliver: Og så er der det med, at når "perfektionisten" den driller og stiller store krav til en selv, så kan den få en til at blive hjemme fra skole. Det har jeg selv prøvet. Og så er det vigtigt, at have 2-3 strategier til at adskille perfektionisten fra personen, så den ikke spænder ben. Og de voksne skal hele tiden huske, at eleven prøver og er ved at lære at bruge de nye strategier.

PRIMÆR SKAL VÆRE NYSGERRIG

Sandra: Ja, så vi voksne skal øve os i hele tiden at huske, at eleven gør sit bedste for at samarbejde. Også når det er svært. Har I nogen gode råd til, hvordan vi kan gøre det bedst?

Oliver: De voksne skal stille spørgsmål og være nysgerrige.

Sandra: Og er der nogen voksne, der særligt skal stille spørgsmål og være nysgerrige?

Oliver

Alder: 17 år.

Hvorfor startede du på Basen:

Fordi jeg havde brug for en skole, der bedre kunne håndtere mine problemer og forstå mig. Jeg har fået diagnoserne Aspergers syndrom, angst og depression.

Hvor længe har du gået på Basen:

Jeg har gået på Basen 1½ år nu.

Hvad skal du efter Basen:

Det ved jeg ikke endnu.

Mathias

Alder: 17 år

Hvorfor startede du på Basen:

På grund af et dødsfald i min familie – og fordi jeg havde det svært i min gamle skole, var der ligesom en klump, der satte sig i mig og voksede sig større og større. Derfor var jeg meget hjemme og blev meget isoleret. Det var derfor, jeg startede på Basen.

Hvor længe har du gået på Basen:

I dag (den 8.10.20) har jeg gået på Basen i 1 år, 1 måned og 6 dage.

Hvad skal du efter Basen:

Det ved jeg ikke endnu.

Oliver: Jeg synes, det er særligt vigtigt, det er primærlærer, der har den rolle. For mange voksne, der spørger, bliver belastende, når man har det svært.

Sandra: Så hvad skal de andre voksne gøre i stedet?

Oliver: De andre voksne skal gå til primær først – og så lade eleven være.

Sandra: Kan man også det, hvis man ser en elev, der har det svært – lade eleven være?

Mathias: Måske kan man godt sige, at man kan se, at eleven har det svært og så hente primær. Men jeg er enig med Oliver i, at der ikke skal være for mange, der spørger om det samme. For det gør det bare mere svært, når man skal gentage det, der er svært.

Sandra: Så hører jeg rigtigt, når jeg hører, I siger, at det er vigtigt, at vi skal blive bedre til at definere, hvilken rolle ens primære har, når man er elev på Basen?

Oliver: Ja, som f.eks. at du taler med os nu. Det kan jeg godt lide. For det viser mig, at I gerne vil lytte til eleverne. Det er også vigtigt at tale med eleven om, hvem og hvordan en god primær er for eleven. Så får eleven på den måde medindflydelse og det kan også hjælpe, når man skal starte på Basen.

Sandra: Og hvem skulle så være den, der taler med eleven om det, har I nogen forslag til det?

Mathias: Jeg synes, det skal være primær, der skal gøre det.

Sandra: Og hvad nu, hvis eleven har fået en primær, som eleven ikke er helt tryk ved – kan man så bare tage den snak med sin primære, eller kan man have brug for en ”kattelem”, hvor man ved, hvem man ellers kan tale med om det?

Oliver: Der skal være en kattelem. For jeg kunne f.eks. ikke tale med min primære, hvis jeg ikke var tryk ved personen. Men mine forældre var gode til at tale med mig om det – så

jeg tænker, at forældrene kan hjælpe i den proces.

Mathias: Men man skal også sige til eleven, at de skal huske at mærke efter – og at det tager tid i forhold til at få tillid til en primær, nærmest lige meget hvem det er, fordi vi elever kommer med mange negative erfaringer, som gør det svært. Også at tro på nye voksne.

Sandra: Så kan det være vigtigt, at vi voksne ikke bare skynder os at finde en anden primær?

Mathias: Ja, jeg vil i hvert fald sige, at der skal gå to måneder, førend man ved, om man skal skifte.

Oliver: Det vil jeg også sige.

Sandra: To måneder. Kan I sige lidt om det?

Oliver: Det er fordi, det tager tid at lande i noget nyt. Også med en ny voksen.

FÅ ØJE PÅ DET, DER FUNGERER

Sandra: Så tid til at lære det nye at kende, er et super vigtigt fokuspunkt. Er der mere, det er vigtigt, vi voksne har øje for, når man er ny elev, der skal starte på Basen?

Mathias: At det er vigtigt ikke kun at have fokus på problem snak. Eleven har snakket med alle mulige i lang tid om det, der er svært.

Sandra: Bør vi så være endnu bedre til noget i forhold til det?

Oliver: Jeg vil sige, at det er vigtigt at hjælpe eleven til også at kigge på det, der har været godt. For ens hjerne er ligesom tunet ind på det, der ikke fungerer.

Mathias: Det vil jeg sige, jeg er enig i.

Sandra: Det er vigtige pointer. Og tror I, samme opmærksomhed kan gælde forældre til nye elever?

Oliver: Det tror jeg helt bestemt. For de bekymrer sig jo for deres barn og når noget så bliver svært, kan de godt fokusere på det negative.

Mathias: ...Og så bliver det bare endnu sværere for eleven at starte. For de har ligesom brug for nogen, der tror på, at det nok skal blive godt. Og hvis forældrene bliver bekymrede, så mærker man det jo godt selv. Altså eleven.

Sandra: Så både eleven og forældrene har brug for et håb. Det er det, jeg kalder "et vikarierende håb" – hvor vi voksne på Basen måske kan få lov til at være dem, der tror på, at det nok skal blive bedre, også når det bliver svært?

Oliver: Ja, det tror jeg, vil være godt. Og så skal alle de voksne og eleven selv også huske, at man ikke kan forandre sig personligt, fagligt og socialt på samme tid. Så voksne skal holde øje med, at de ikke presser eleven for meget. Men med mig for eksempel, så var det også rart, at der var voksne, der holdt øje med, at jeg ikke pressede mig selv for meget. For det kunne jeg let komme til – og det gjorde jeg også helt i starten, da jeg var ny på Basen. Og så havde jeg lige brug for at være hjemme igen et par dage. Jeg startede heller ikke i fuldt skema, for det kunne jeg ikke.

Mathias: Og så skal både eleven og forældrene huske, at det er svært at lære at være social igen. Det tager tid.

DET TAGER TID

Sandra: Kære Mathias og Oliver, jeg bliver meget imponeret over, hvor gode I er til at sætte ord på jeres perspektiver og jeres lyst til at hjælpe os til at blive endnu bedre til at tage imod nye elever. Hvis nu, vi skal lave en overskrift til vores artikel, hvad synes I så, den skal være?

Mathias: At det tager tid.

Oliver: Ja, det synes jeg også.

Sandra: Det er en god titel. Og når I har godkendt vores artikel, hvem synes I så, skal læse den?

Mathias: Jeg synes, elever i hjemmeundervisning skal læse den. For måske kan det hjælpe dem med at turde komme på Basen.

Sandra: Ja, og hvem skal ellers læse den?

Oliver: Jeg vil sige elever, der er på vej til at starte. Men måske også elever, der har gået på Basen i noget tid, men som har det svært og er væk fra skole.

Sandra: Og er der andre, som kunne blive klogere af at

læse jeres erfaringer og gode råd?

Mathias: Hvad med alle de voksne, der arbejder på Basen?

DET ER RART AT BLIVE LYTTET TIL

Sandra: Ja, hvordan tror du, de ville tage imod det?

Mathias: Godt... For det er ligesom, at hvis de tør at spørge eleverne om, hvordan eleven har det med dem, hvis de nu er primær for eleven, så kan eleven mærke, at den voksne tænker over, hvordan det er for eleven – og det hjælper også med at eleven kan blive tryk.

Sandra: Så vi voksne skal turde at spørge. Og vi skal også turde at sætte os selv i spil og tjekke af, om vores tilgang virker til den enkelte elev. Tak. Og Oliver, du nævnte tidligere forældre som vigtige voksne. Vil det kunne give mening for dem, at læse jeres ord?

Oliver: Ja, forældrene bør også læse det. For så kan de ligesom se, hvordan det er for deres børn.

Sandra: I har virkelig nogen skarpe pointer... Hvis nu Basens kommunikationsmedarbejder, Marie-Louise, spurgte om vores artikel måtte bringes i Basens nyhedsbrev, så alle de ansatte kan læse det og lære af jer, hvad ville I så svare, hvis I kan svare allerede nu?

Oliver: Det må de da gerne.

Mathias: Det siger jeg også.

Sandra: Og med de ord vil jeg sige 1000 tak fordi I ville tale med mig. Jeg er simpelthen blevet så meget klogere efter at have snakket med jer. For det er så vigtigt, at vi får lært af alle jeres erfaringer.

Mathias: Jeg synes, du har været rar at snakke med. For du ville gerne lytte til os. Det kan jeg godt lide. Og får vi også vore billede med i artiklen?

Sandra: Hvis I gerne vil, så kan I bestemt godt få jeres billede med i nyhedsbrevet?

Oliver: Det vil jeg gerne.

Mathias: Det vil jeg også meget gerne.

Sandra: Super, så er det det, vi aftaler. Jeg ved godt, jeg ikke er underviser – men jeg har jo lånt jeres tid midt i skoletid... Så jeg vil bare sige, at I godt kan være meget stolte af jeres bidrag og mod til at turde tale med mig. Havde jeg været underviser, ville I begge have fået 12 for denne præstation. Så tak!